

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра теорії і методики початкової освіти

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ
підготовки бакалавра
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійної програми «Початкова освіта»

Сyllabus освітнього компонента «ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ» підготовки бакалаврів, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта, за освітньо-професійною програмою «Початкова освіта»

Розробник: Остапівська І. І., доцент кафедри теорії і методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної:

Вітюк В. В.

Сyllabus освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти

Протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

Пріма Р. М.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	01 Освіта / Педагогіка 013 Початкова освіта Початкова освіта Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Нормативний освітній компонент
Кількість годин / кредитів 90 / 3		Рік навчання – II
		Семестр 3-ий
ІНДЗ: є		Лекції 20 год
		Лабораторні 34 год
		Самостійна робота 30 год
		Консультації 6 год
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: Остапйовська Ірина Ігорівна

Науковий ступінь: кандидат педагогічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри теорії і методики початкової освіти

Контактна інформація: (099)463-78-22, shuhlyadka@ukr.net

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація. Силабус освітнього компонента «Інформаційно-комунікаційні технології в початковій освіті» є нормативним документом факультету педагогічної освіти та соціальної роботи, який розроблено кафедрою теорії і методики початкової освіти на основі освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до навчального плану для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта денної форми навчання.

Силабус визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач першого (бакалаврського) рівня відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу ОК «Інформаційно-комунікаційні технології в початковій освіті», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Предметом вивчення є основи інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та їх інтеграція та застосування в початковій освіті.

2. 1. Пререквізити: «Математика», «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)».

2. 2. Постреквізити: «Методика навчання інформатичної освітньої галузі», «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)».

3. Мета і завдання освітнього компонента. Метою є ознайомлення здобувачів освіти із тенденціями розвитку сучасної освіти в умовах глобальної інформатизації; особливостями застосування ІКТ в галузі початкової освіти та профільних наукових дослідженнях; формування у здобувачів освіти знань, умінь і навичок, необхідних для ефективного використання ІКТ в освітньому процесі початкових класів, власній освітній та самоосвітній і майбутній трудовій діяльності, наукових дослідженнях тощо.

Основними завданнями вивчення ОК «Інформаційно-комунікаційні технології в початковій освіті» є:

- розкриття зміст процесу інформатизації й цифровізації та особливості їх перебігу в освіті, структурою та призначенням інформаційно-комунікаційних технологій і їх значення у освіті;
- формування у здобувачів освіти ґрунтовних знань щодо ІКТ (їх зміст, структура, функціональні можливості тощо);
- формування і подальший розвиток умінь і навичок, необхідних для ефективного використання ІКТ під час навчання і наукової роботи, у своїй майбутній професійній діяльності загалом та під час організації та проведення освітнього процесу у початковій школі;
- сформування і подальший розвиток навиків роботи із прикладним програмним забезпеченням та технічними засобами інформаційно-комунікаційних технологій;
- формування у здобувачів освіти основ інформаційної культури та безпечної діяльності при роботі з ІКТ;
- виховання толерантності, взаємоповаги, здатності до компромісів та співпраці;
- формування свідомого прагнення до самоосвіти та самоудосконалення у контексті ІКТ.

4. Результати навчання (компетентності)

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.
Загальні компетентності	<i>Загальні компетентності, визначені Стандартом вищої освіти</i>

	<p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК-4. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.</p> <p style="text-align: center;"><i>Загальні компетентності, визначені ЗВО</i></p> <p>ЗК-10. Здатність безпечно та ефективно застосовувати інформаційно-комунікаційні технології в майбутній професійній діяльності, зокрема в умовах дистанційного навчання, в особистісному розвитку та життєвих ситуаціях.</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності</p>	<p style="text-align: center;"><i>Загальні компетентності, визначені Стандартом вищої освіти</i></p> <p>СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.</p> <p>СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.</p> <p>СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.</p> <p>СК-3.1. Мовно-літературна компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що становлять теоретичну основу мовно-літературної освітньої галузі та її окремих змістових ліній.</p> <p>СК-3.2. Математична компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих математичних знань і умінь, що утворюють світоглядну, теоретичну та</p>

операційно-діяльнісну основу математичної освітньої галузі.

СК-3.3. Природнича компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих природничо-наукових знань і практичних умінь і навичок, які є теоретичною основою побудови змісту природничої освітньої галузі початкової освіти.

СК-3.4. Технологічна компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих проектно-технологічних знань, умінь і навичок, які є теоретичною основою побудови змісту технологічної освітньої галузі загалом та окремих її змістових ліній.

СК-3.5. Інформатична компетентність. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, оперувати інформаційними даними на основі використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій відповідно до потреб для ефективного виконання професійних обов'язків.

СК-3.6. Соціальна і здоров'язбережувальна компетентність. Здатність і готовність педагога вирішувати професійні завдання, пов'язані з реалізацією здоров'язбереження у процесі професійної діяльності.

СК-3.7. Громадянська та історична компетентність. Здатність і готовність педагога до ефективного розв'язання завдань громадянської освіти у процесі професійної діяльності на основі сформованих знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій, професійно важливих якостей і здібностей.

СК-3.8. Мистецька компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих мистецьких знань, умінь і навичок, які становлять теоретичну та діяльнісно-технологічну основу мистецької освітньої галузі загалом та окремих її змістових ліній.

СК-3.9. Фізкультурна компетентність. Готовність до здійснення освітньої діяльності із застосуванням знань з фізіології, фізичної реабілітації і валеології, гігієни, основ здорового способу життя, раціонального харчування, психології, особливостей розвитку дитини, а також застосування у професійній діяльності широкого спектру методів і матеріалів для результативного впровадження оздоровчих програм.

	<p>СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.</p> <p><i>Спеціальні (фахові) компетентності, визначені ЗВО</i></p> <p>СК-14. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби, умови та ресурси для безперервного професійного розвитку впродовж життя.</p>
--	---

Програмні результати навчання	
<i>Програмні результати, визначені Стандартом вищої освіти</i>	
ПРН-02	Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.
ПРН-03	Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.
ПРН-04	Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.
ПРН-05	Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.
ПРН-06	Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.
ПРН-07	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати

	розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.
ПРН-10	Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.
ПРН-12	Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.
ПРН-14	Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.
ПРН-16	Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.
<i>Програмні результати, визначені ЗВО</i>	
ПРН-17	Здійснювати проектування цілісного освітнього процесу в початковій школі, створювати сприятливі умови для виховання базових духовних цінностей, соціально-значущих якостей особистості, розвитку <i>soft skills</i> в усіх учасників освітнього процесу, застосовуючи традиційні та інноваційні підходи до навчання, сучасний педагогічний досвід, освітні практики відповідно до Концепції НУШ та викликів сьогодення.
ПРН-18	Укладати особистісну траєкторію безперервного професійного розвитку майбутнього вчителя початкових класів та впроваджувати її для успішної самореалізації, самовдосконалення та кар'єрного зростання як педагога Нової української школи.

Soft skills:

- комунікативні уміння й навички – готовність до вільної комунікації з учасниками освітнього процесу, вміння аргументувати, переконувати та захищати власні думки й переконання;
- аналітичне та критичне мислення – уміння/здатність знаходити і структурувати матеріал, встановлювати взаємозв'язки між окремими елементами, визначати головну та другорядну інформацію;
- когнітивна гнучкість – здатність швидко адаптуватися до змін, успішно вирішувати нові виклики, проблеми;

– емоційний інтелект – ментальні здібності, які беруть участь в усвідомленні та розумінні власних емоцій, емоцій навколишніх (дітей, батьків, колег) та вміння керувати емоціями;

– креативність, оригінальність та ініціативність – здатність генерувати інноваційні ідеї, знаходити оригінальні творчі рішення, уміння вільно мислити;

– уміння працювати в команді – налагоджувати ефективну співпрацю в групі, мікрогрупі для досягнення спільної мети;

– лідерські якості – сукупність умінь, навичок, рис характеру, визнання високих результатів у діяльності, що забезпечують успіх.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лаб.	Конс.	Сам. роб.	*Методи навчання	**Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Навчальна діяльність учителя початкових класів засобами інформаційно-комунікаційних технологій							
Тема 1. Навчальна діяльність вчителя початкових класів засобами інформаційно-комунікаційних технологій	56	14	24	3	15	ПІ, РП, ЧП, ПВНМ, ДС, МЕН, МЗН	РЗ/24
Контрольна робота 1	2		2				КР/30
Разом за модулем 1	58	14	26	3	15		54
Змістовий модуль 2. Виховна, організаційна та самоосвітня діяльність учителя початкових класів засобами інформаційно-комунікаційних технологій							
Тема 2. Виховна діяльність вчителя початкових класів засобами інформаційно-комунікаційних технологій	10	2	2	1	5	ПІ, РП, ЧП, ПВНМ, ДС, МЕН, МЗН	РЗ/2
Тема 3. Організаційна діяльність вчителя початкових класів засобами інформаційно-комунікаційних технологій	10	2	2	1	5	ПІ, РП, ЧП, ПВНМ, ДС, МЕН, МЗН	РЗ/2
Тема 4. Самоосвітня діяльність вчителя початкових класів засобами інформаційно-комунікаційних технологій	10	2	2	1	5	ПІ, РП, ЧП, ПВНМ, ДС, МЕН, МЗН	РЗ/2

технологій							
Контрольна робота 2	2		2				КР/30
Разом за модулем 2	32	6	8	3	15		36
ІНДЗ							ІНДЗ/10
Всього годин/Балів	90	20	34	6	30		100

*Методи навчання

Традиційні: ПІ – пояснювально-ілюстративні, РП – репродуктивні, ПВНМ – проблемний виклад навчального матеріалу, ЧП – частково-пошукові, ДС – дослідницькі.

Інноваційні: ДС – дискусія, ДБ – дебати, ПФ – портфоліо, МД – моделювання, МШ – мозковий штурм, НВ – навчаючи-вчуся, КМ – кейс-метод, ПР – проєкт, КВ – веб-квест, квест, КБ – кубування за Б. Блумом, ДЩ – двосторонній щоденник, АЕ – аналітичне есе, МДН – методи дистанційного навчання, МЕН – методи електронного навчання, ММН – методи мобільного навчання, МЗН – методи змішаного навчання, МКН – методи кооперативного навчання.

**Форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Програмні результати навчання		Методи навчання	Форми та методи оцінювання
ПРН-02	Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.	Традиційні: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошукові, дослідницькі Інноваційні: методи електронного навчання, методи змішаного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (розв’язування задач, контрольна робота); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-03	Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.	Традиційні: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошукові, дослідницькі Інноваційні: методи електронного навчання, методи змішаного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (розв’язування задач, контрольна робота); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-04	Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та	Традиційні: пояснювально-ілюстративні,	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання:

	письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.	репродуктивні, проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошукові, дослідницькі Інноваційні: методи електронного навчання, методи змішаного навчання.	поточний контроль (розв'язування задач, контрольна робота); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-05	Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.	Традиційні: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошукові, дослідницькі Інноваційні: методи електронного навчання, методи змішаного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (розв'язування задач, контрольна робота); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-06	Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.	Традиційні: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошукові, дослідницькі Інноваційні: методи електронного навчання, методи змішаного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (розв'язування задач, контрольна робота); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-07	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.	Традиційні: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошукові, дослідницькі Інноваційні: методи електронного навчання, методи змішаного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (розв'язування задач, контрольна робота); підсумковий контроль (екзамен).

ПРН-10	Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.	Традиційні: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошукові, дослідницькі Інноваційні: методи електронного навчання, методи змішаного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (розв'язування задач, контрольна робота); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-12	Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.	Традиційні: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошукові, дослідницькі Інноваційні: методи електронного навчання, методи змішаного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (розв'язування задач, контрольна робота); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-14	Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.	Традиційні: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошукові, дослідницькі Інноваційні: методи електронного навчання, методи змішаного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (розв'язування задач, контрольна робота); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-16	Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.	Традиційні: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошукові, дослідницькі Інноваційні: методи електронного навчання, методи змішаного	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (розв'язування задач, контрольна робота); підсумковий контроль (екзамен).

		навчання.	
ПРН-17	Здійснювати проектування цілісного освітнього процесу в початковій школі, створювати сприятливі умови для виховання базових духовних цінностей, соціально-значущих якостей особистості, розвитку <i>soft skills</i> в усіх учасників освітнього процесу, застосовуючи традиційні та інноваційні підходи до навчання, сучасний педагогічний досвід, освітні практики відповідно до Концепції НУШ та викликів сьогодення.	Традиційні: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошукові, дослідницькі Інноваційні: методи електронного навчання, методи змішаного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (розв'язування задач, контрольна робота); підсумковий контроль (екзамен).
ПРН-18	Укладати особистісну траєкторію безперервного професійного розвитку майбутнього вчителя початкових класів та впроваджувати її для успішної самореалізації, самовдосконалення та кар'єрного зростання як педагога Нової української школи.	Традиційні: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошукові, дослідницькі Інноваційні: методи електронного навчання, методи змішаного навчання.	Накопичувальна бально-рейтингова система оцінювання: поточний контроль (розв'язування задач, контрольна робота); підсумковий контроль (екзамен).

6. Завдання для самостійного опрацювання

6.1. Перелік питань для самостійного опрацювання

1. Нормативне, методичне та дидактично-матеріальне забезпечення освітнього процесу початкової освіти в умовах інформатизації
2. Мережеві освітні ресурси для вчителів початкових класів
3. Основні особливості вивчення мовно-літературної освітньої галузі засобами ІТ (українська мова та література)
4. Основні особливості вивчення мовно-літературної освітньої галузі засобами ІТ (іноземна мова та література)
5. Основні особливості вивчення математичної освітньої галузі засобами ІТ
6. Основні особливості вивчення природничої освітньої галузі засобами ІТ
7. Основні особливості вивчення технологічної освітньої галузі засобами ІТ
8. Основні особливості вивчення інформатичної освітньої галузі засобами ІТ

9. Основні особливості вивчення соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей засобами ІТ
10. Основні особливості вивчення громадянської та історичної освітніх галузей засобами ІТ
11. Основні особливості вивчення мистецької освітньої галузі засобами ІТ
12. Особливості організації виховної діяльності учнів початкових класів при використанні ІТ
13. Засоби комп'ютерних мереж у виховній діяльності в початкових класах
14. Використання мобільних засобів ІТ у виховній діяльності в початкових класах
15. Профілактика та технології ліквідації комп'ютерної залежності учнів початкових класів
16. Профілактика та технології ліквідації наслідків мережевого булінгу в учнів початкових класів
17. Формування навичок безпечної діяльності учнів початкових класів при роботі у комп'ютерних мережах
18. Самопрезентація учителя початкової школи засобами ІТ

6. 2. ІНДЗ

ІНДЗ із ОК «Інформаційно-комунікаційні технології в початковій освіті» – це завершене самостійне науково-практичне дослідження. Воно виконується у формі групового навчального проєкту.

Оцінювання за ІНДЗ кожного здобувача освіти проводиться індивідуально в залежності від його внеску у виконання та представлення проєкту на захисті. Максимальна загальна оцінка за проєкт становить 10 б. і складається із:

5 б. – за зміст та оформлення проєкту,

5 б. – за представлення та захист проєкту.

Робота над проєктом:

1. Створення робочих груп (у робочі групи здобувачі освіти об'єднуються за власним бажанням, склад однієї робочої групи становить 6–9 осіб; у кожній групі обирається координатор із числа її членів).

2. Вибір теми дослідження (тему здобувачі освіти кожної групи можуть обрати із запропонованих викладачем або запропонувати власну, обґрунтувавши її актуальність та науково-практичне значення).

3. Робота над проєктом. Під час роботи над проєктом доцільно дотримуватися такої послідовності роботи:

1) створення плану діяльності;

2) розподіл обов'язків;

3) робота над проектом (вивчення теми, розробка структури дослідження, підбір матеріалу, розробка структури представлення результатів роботи (сценарій виступу), виготовлення мультимедійного супроводу (*цей елемент є обов'язковим*) та, за необхідності, додаткових презентаційних матеріалів, підбір програмно-технічних засобів);

4) захист проекту;

5) публікування короткого художнього звіту у соціальних мережах;

6) аналіз проведеної роботи.

Підготовка до захисту

За 3 дні перед захистом здобувач освіти-координатор проекту подає викладачеві такі документи:

1. Заявку на захист (із назвою теми, складом групи та розподілом обов'язків кожного учасника проектної групи);

2. Розгорнутий сценарій захисту (у роздрукованій та електронній формі) та файл мультимедійного представлення (у електронній формі);

IV. Політика оцінювання

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних, лабораторних занять, самостійної роботи, виконання ІНДЗ тощо.

Поточна оцінка – це сума балів, які отримує здобувач освіти за поточну роботу з відповідних тем, виконання ІНДЗ освітнього компонента. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначає силабус освітнього компонента. Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до журналу обліку роботи академічної групи і враховуються під час виставлення підсумкового балу з ОК.

Максимальна кількість балів за поточний контроль становить 40 балів.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають і освітньому компоненту в цілому, і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем

результатів такого навчання (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки).

Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, семінарів, підготовці наукових публікацій, конкурсах студентських наукових робіт, тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК:

1) виступ із доповіддю на секційному засіданні конференції, участь у майстер-класі – 10 балів;

2) підготовка наукової публікації у збірнику тез – 5 балів, у фаховому журналі – 10 балів;

3) призове місце у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт – 20 балів.

При цьому загальна кількість балів, що вноситься до відомості за поточну роботу, не може перевищувати 40.

За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного балу, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати 40.

Підсумкова модульна оцінка визначається у балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента.

Після завершення вивчення тем кожного змістового модуля здійснюється підсумковий модульний контроль у формі виконання здобувачем освіти контрольного завдання (контрольної роботи, тесту, колоквіуму тощо) та проводиться або під час навчального заняття (його частини), або поза розкладом згідно за окремим графіком. Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить не більше як 60.

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента виставляється без складання іспиту за результатами поточного і модульного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом (програмою), і набрав при цьому не менше як 75 балів. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти.

Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах. Екзаменаційна оцінка визначається в балах за результатами виконання екзаменаційних завдань, як правило, за шкалою від 0 до 60.

У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач складає іспит у формі опитування (усного, письмового), тестового контролю тощо. У цьому випадку на іспит

виноситься 60 балів, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Повторне складання екзаменів допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо відвідування занять

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно та якісно виконати завдання.

Відвідування занять є обов'язковим.

З поважних причин (наприклад, хвороба (довідка від сімейного лікаря), працевлаштування за фахом (довідка з місця роботи)) навчання може відбуватися за індивідуальним графіком (онлайн) за погодженням із деканом факультету. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. До практичних занять здобувачі освіти готують навчально-методичні кейси (електронні, рукописні, друковані) та презентують їх в аудиторії із застосуванням мультимедійної презентації та сучасних інструментів освітнього процесу (інфографіки, інтелект-карти, таблиці, схеми, інтерактивні стрічки, діаграми і т. ін.). Пропуски практичних занять відпрацьовуються: здобувач освіти опрацьовує тему самостійно, виконує практичні завдання до теми, укладає навчально-методичні кейси. На консультаціях здобувач освіти має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності відповідно до норм загальнолюдських та європейських цінностей, Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Статуту Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації під час виконання мультимедійних презентацій, виконання проєктів, написання тез, виступів тощо;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, методичної) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів

плагиату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких фактів – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

V. Розподіл балів за темами

Поточний контроль (мах = 40 балів)				Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1			Модуль 2	Модуль 3		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2			ІНДЗ	КР 1	
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4		10	30
26	4	4	2			

VI. Поточний контроль

Максимальна оцінка за лабораторну роботу становить **2 бали**. Вона ставиться, коли:

1) здобувач освіти виявляє систематизовані знання із теоретичних положень та уміє проілюструвати їх доцільними прикладами, відмінно орієнтується у матеріалі;

2) виконує 100% практичних вправ, проявляє здатність самостійно застосовувати набуті знання, уміння та навички для вирішення нестандартних навчальних завдань, виявляє творчий підхід та креативність;

3) оформлює завдання згідно вимог та уміє презентувати отримані результати.

Кількість балів знижується відповідно до зниження рівня прояву перелічених вище показників.

VII. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проходить у формі екзамену (іспиту). Присутність усіх здобувачів освіти на екзамені є обов'язковою. У випадку, якщо за результатами семестрового оцінювання студент набрав 75 балів і більше, він може погодитись на набрану кількість балів, коли ж кількість балів менша 75 балів або студент бажає набрати більше балів, він здає іспит.

Іспит з дисципліни проводиться в усно-практичній формі: здобувач освіти повинен підготувати усні відповідь на два запитання та виконати одне практичне завдання із тематики курсу.

Критерії оцінювання здобувача освіти за результатами підсумкового контролю

Загальне оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з курсу «Інформаційно-комунікаційні технології в початковій освіті» здійснюється за 100-бальною шкалою. Воно включає поточне оцінювання здобувача освіти за кожен модуль (згідно розподілу кількості балів по змістових модулях), оцінку за ІНДЗ, підсумкову за КР (або оцінку за іспит).

КР проводяться у формі письмової роботи (відкриті тести).

Максимальна кількість балів, що може бути отримана здобувачами освіти – 60.

У випадку проведення підсумкового контролю загальна кількість балів складається із суми балів за виконання практичних завдань, балів набраних за ІНДЗ (для денної форми навчання) та кількості балів набраних здобувачем освіти на іспиті.

При визначенні кількості балів за екзамен викладач керується такими критеріями:

60 (максимальна кількість) балів ставиться у тому випадку, коли здобувач освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, вирішує складні проблемні завдання, вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, вирішує складні проблемні завдання, самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдаровання і нахили, самостійно виконує 100% від загальної практичних завдань.

50–59 балів ставиться, коли здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може робити часткові висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює понад 80% навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну

думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами, виконує не менше 90% від загальної кількості практичних завдань.

40–49 балів ставиться, коли здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, з допомогою викладача може робити часткові висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює понад 70% навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами, виконує не менше 75% від загальної кількості практичних завдань.

20–39 балів ставиться, коли здобувач освіти має початковий рівень знань; знає половину навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, із допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується у поняттях; має фрагментарні навички в роботі з джерелами інформації; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу, виконує до 45% від загальної кількості практичних завдань.

5–19 балів ставиться тоді, коли здобувач освіти відтворює менш як половину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання, здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, не має сформованих умінь та навичок; виконує 30% від загальної кількості практичних завдань.

1–4 балів ставиться здобувачеві освіти, коли він може розрізнити об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; виконує не більш як 20% від загальної кількості практичних завдань.

Кількість балів зменшується відповідно до проценту виконання практичних завдань або при відповідях на екзамені.

Орієнтовний перелік питань до екзамену

1. Інформаційно-комунікаційні технології як освітній та науковий феномен
2. Історія обчислювальної техніки
3. Комп'ютер як основний засіб ІКТ
4. Комп'ютерні мережі як науковий та освітній феномен
5. Інформатизація освіти України у контексті концепції НУШ

6. Особливості інформатизації та цифровізації початкової освіти
7. Інформаційно-комунікаційна компетентність сучасного вчителя початкових класів
8. Культура інформаційної діяльності особистості у контексті початкової освіти
9. Нормативне, методичне та дидактично-матеріальне забезпечення освітнього процесу початкової освіти в умовах інформатизації
10. Організація освітньої діяльності учнів початкових класів при використанні ІТ
11. Використання текстових редакторів в освітній діяльності у початкових класах
12. Використання графічних редакторів в освітній діяльності у початкових класах
13. Використання табличних редакторів в освітній діяльності у початкових класах
14. Використання мультимедійних редакторів в освітній діяльності у початкових класах
15. Використання комп'ютерних мереж в освітній діяльності у початкових класах
16. Мережеві освітні ресурси для вчителів початкових класів
17. Використання веб-квестів в освітньому процесі початкових класів
18. Основні особливості вивчення мовно-літературної освітньої галузі засобами ІТ (українська мова та література)
19. Основні особливості вивчення мовно-літературної освітньої галузі засобами ІТ (іноземна мова та література)
20. Основні особливості вивчення математичної освітньої галузі засобами ІТ
21. Основні особливості вивчення природничої освітньої галузі засобами ІТ
22. Основні особливості вивчення технологічної освітньої галузі засобами ІТ
23. Основні особливості вивчення інформатичної освітньої галузі засобами ІТ
24. Основні особливості вивчення соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей засобами ІТ
25. Основні особливості вивчення громадянської та історичної освітніх галузей засобами ІТ
26. Основні особливості вивчення мистецької освітньої галузі засобами ІТ
27. Особливості організації виховної діяльності учнів початкових класів при використанні ІТ

28. Використання мобільних засобів ІТ у виховній діяльності в початкових класах
29. Засоби комп'ютерних мереж у виховній діяльності в початкових класах
30. Різновиди видів виховної діяльності в умовах інформатизації початкового навчання у НУШ
31. Технології дистанційного навчання у виховній діяльності в початкових класах
32. Профілактика та технології ліквідації комп'ютерної залежності учнів початкових класів
33. Профілактика та технології ліквідації наслідків мережевого учнів початкових класів
34. Формування навичок безпечної діяльності учнів початкових класів при роботі у комп'ютерних мережах
35. Електронна документація учителя початкової школи
36. Особливості оцінювання результатів освітньої діяльності учнів початкових класів засобами ІТ
37. Використання ІТ при роботі з батьками (опікунами) учнів початкових класів
38. Можливості ІТ у самоосвітній діяльності вчителів початкових класів
39. Мережеві ресурси для підвищення кваліфікації та самоосвіти
40. Самопрезентація учителя початкової школи засобами ІТ
41. Сайти та блоги як засіб самопрезентації учителя початкових класів

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VIII. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

Рекомендована література

1. Антонова О. Нова українська школа: використання інформаційно-комунікаційних технологій у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти : Навч.-метод. посіб. Київ : Генеза, 2019. 90 с.
2. Богачков Ю. М., Биков В. О., Вольневич О. І., Дивак В. В. Інтернет-орієнтовані автоматизовані системи збирання, накопичення і опрацювання результатів навчальної діяльності учнів загальноосвітніх навчальних закладів : навч.-посіб. Київ : Пед. думка, 2012. 158 с.
3. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання : навч.-посіб. Київ : Центр учб. л-ри, 2012. 240 с.
4. Морзе Н. В. Методика навчання інформатики : Навч. посіб. : У 3 ч. / За ред. М. І. Жалдака. Київ : Навчальна книга, 2004. Ч. І: Загальна методика навчання інформатики. 256 с.
5. Олійник В. В., Андрощук І. М., Остапйовська І. І., Олешко П. С., Пріма Д. А. Формування інформаційної культури майбутніх учителів початкової школи засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Том 75. № 1. С. 212–224.
6. Освітні технології : Навчально-методичний посібник / Олена Миколаївна Пехота, Алевтина Зосимівна Кіктенко, Ольга Миколаївна Любарська та ін. ; За ред. Олени Миколаївни Пехоти. Київ : А. С. К., 2003. 255 с.
7. Остапйовська І. І., Остапйовський І. Є. Використання інформаційних технологій у виховній діяльності вчителя початкових класів нової української школи. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький : Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2022. Вип. 207. С. 257–260
8. Остапйовська І. Інформаційна діяльність учителя початкової школи відповідно до концепції Нової української школи. *Збірник тез виступів учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми реформування дошкільної та початкової освіти України у контексті євроінтеграційних процесів»* (10 грудня 2019 р.). 2019. С. 90–92.
9. Остапйовська І. І. Конспекти лекцій із дисципліни «Основи інформатики та програмування у початковій школі» : навчальний посібник. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2022. 276 с.
10. Остапйовська І. І., Остапйовська Т. П. Проектна діяльність як форма індивідуальних науково-дослідницьких завдань з курсу «Інформаційні технології в початковій освіті» підготовки бакалаврів спеціальності 013 Початкова освіта. *Innovative trends in science, practice and education. Proceedings of the The VII International Scientific and Practical Conference «Innovative trends in science, practice and education»*, February 22–25, 2022, Munich, Germany. Pp. 338–343.
11. Підручники з інформатики для початкової школи.

12. Пріма Р. М., Остапйовська І. І., Пріма Д. А. Феномен інформаційної діяльності сучасного вчителя початкової школи. *Балканско научно обозрение*. 2020. Т. 4. № 1(7). С. 33–36.

13. Суховірський О. Нова українська школа: методика навчання інформатики у 1–4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу : Навч.-метод. посіб. Київ : Генеза, 2021. 160 с.

14. Суховірський О. В. Передумови використання комп'ютерної техніки в початковій школі : Навч. посіб. Хмельницький : Вид-во ХГПШ, 2003. 24 с.

15. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : Науково-методичний посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко ; За ред. О. І. Пометун. Київ : Видавництво А. С. К., 2004. 192 с.

16. Томашевський О. М., Цегелик Г. Г., Вітер М. Б., Дубук В. І. Інформаційні технології та моделювання бізнес-процесів : навч.-посіб. Київ : Центр учб. л-ри, 2012. 296 с.

17. Троцан К., Остапйовська І. Можливості засобів відеоконференцій для навчання математики здобувачів початкової освіти. *Педагогічний поступ* : матеріали І Всеукраїнського круглого столу (Луцьк, 15 листопада 2021 р.) / За заг. ред. проф. Пріми Р. М. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2021. С. 148–151.

18. Федорчук Е. І. Сучасні педагогічні технології : Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : «Абетка», 2006. 212 с.

19. Intel®Навчання для майбутнього. Київ : Видавнича група ВНУ, 2004. 416 с.

Інтернет-ресурси та інші джерела

1. *Бібліотека Волинського національного університету* : веб-сайт. URL: <http://library.lutsk.ua>

2. *Державне агентство з питань науки, інновацій та інформації України* : веб-сайт. URL: <http://www.education.gov.ua/uk>

3. *Міністерство освіти і науки України* : веб-сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua/>

4. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського* : веб-сайт. URL: www.nbuv.gov.ua

5. *Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка* : веб-сайт. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>

6. *Освітній портал™ – освіта в Україні, освіта за кордоном* : веб-сайт. URL: <http://www.osvita.org.ua>

7. *Волинський національний університет імені Лесі Українки* : веб-сайт. URL: <http://vnu.edu.ua/uk>